

František Flos (1864–1961) působil jako učitel na Kolínsku, v Týnci nad Labem a v Praze s aprobační český jazyk, dějepis, zeměpis. Úřad okresního školního inspektora v Pardubicích zastával v letech 1923–1924, poté odešel do penze. Literární činnosti se věnoval od roku 1905, kdy začal redigovat různé lidové kalendáře a psát drobné povídky. Vedle dětské literatury je autorem i několika divadelních her pro děti i dospělé. Dětské čtenářství podporoval i založením dětského časopisu Úsvit.

Obr. 52: František Flos

Ač nebyl cestovatelem, ve své tvorbě se věnoval především popisům exotických krajů, jako byla Afrika, Severní i Jižní Amerika či Nová Guinea. Některými je považován za českého Julesse Verne, protože využíval i prvky sci-fi.

• • •

Školní inspektor postavou pohádkové knihy

Středoškolský profesor Jaroslav Žák (1906–1960) je známý především svými knihami *Študáci a kantorů* (1937) a *Cesta do hlubin študákovy duše* (1938). Pozapomenuty zůstávají *Příběhy děda Posledy* (1937), které nejprve vyšly na pokračování v Lidových novinách a v roce 1939 ve druhém, pozměněném vydání jako *Pan Posleda*, přítel študáků.

Rozmarný příběh Vašíka Dusbálka, který ve hře „na babu“ získá Posledu, z něhož se vyklube pohádkový dědeček chránící studenty před příkořím profesorů, je zároveň satirou přežívajícího rakousko-uherského ducha na středních školách v Československu. Na starobylém gymnáziu Zbyňka Šašecího ze Zhoře, kde straší duch středověkého bakaláře Paraboluse Bauřky, sklepení obývají skřítci Pytrisové (pravděpodobně duše zesnulých repetentů) a ostatní prostory Špiclíci (zřejmě dušičky šplhounů), panují – kromě pana ředitele a zlého chemikáře Labašty – velmi konzervativní zvyklosti, které se dědovi Posledovi, jehož si profesorský sbor splete s očekávaným školním inspektorem, nakonec podaří odstranit. Jednoduchý, avšak velmi vtipný příběh, dává zároveň nahlédnout do života prvorepublikového gymnázia se všemi jeho protiklady.

Pro Jaroslava Žáka měla jeho literární činnost dohru v zaměstnání, když od školního roku 1939/1940 byl kvalifikován jako „dobrý“, a v hodnocení ze 17. ledna 1941 se dokonce objevil zápis, že „*literárními škváry, které vydává, podřívá ve veřejnosti, střední školy neznalé, důvěru ve školu i profesorstvo*“.¹²²